

Walk for Nature Groene Vallei

Natuurpunt
Oost-Brabant
De Groene Vallei

Erps-Kwerps zo 3 juni 2018

Symposium om 10u30:

Groene Vallei, op naar een robuust valleisysteem!

Doorlopend vanaf 13u00:

Wilde orchideeënwandeling Silsombos, Fietstocht (vrij en begeleid) langs de natuurgebieden in de Groene Vallei, Tentoonstellingen, Live muziek, Demonstratie begrazing schapen en geiten, Brasserie, Kinderanimatie...

Plaats:

Bezoekerscentrum Groene Vallei

Lelieboomgaardenstraat 60, Erps-Kwerps (Kortenberg)

www.walkfornature.be

Leden Natuurpunt: € 2 per persoon of € 4 per gezin | Niet-leden: € 5 per persoon of € 10 per gezin
Wie tijdens het event lid wordt, krijgt het verschil terugbetaald

VLAAMS-
BRABANT

DE GROENE VALLEI

Leuvensestw 587
3071 Erps-Kwerps
www.immowillems.be

BNP PARIBAS
FORTIS

kantoor Veltem-Beisem / Winksele
Goele Mommaerts

Walk for Nature Groene Vallei

Natuurpunt
Oost-Brabant
De Groene Vallei

Erps-Kwerps zo 3 juni 2018

En verder: **Live muziek: Bergse kerkpoort Clochards!** • **Brasserie: Lekker stoofvlees met boterham** tegen democratische prijzen met een biertje of andere drank • **Infostand Natuurpunt Groene Vallei, Infostand Natuurpunt Oost-Brabant, regionale vereniging Natuur en Landschap** • **Feestweide met standes van Regionaal Landschap Dijleland, Velt, Buurderij, Het Bosboek, Imkers, proeverij biobieren Biosano, 't Silsombos** • **kijk-doe-speelboerderij, ijskar schapen, plantenverkoop, Wildlife Taxi Team (mogelijk vrijlaten van gerevalideerde vogels), eet- en drankstandes** • **Demonstratie: begrazing met schapen en geiten**

Programma

Voormiddag

10u30 - 12u00: Symposium
'Groene Vallei, op naar een robuust valleisysteem!'

Spreekers:

- **Ewoud L'Amiral:** 'Samen bouwen aan de Groene Vallei'
 - **Hugo Abts:** Van lappendeken beheerde reservaatpercelen naar een robuust valleisysteem
 - **Tie Roefs:** gedeputeerde provincie Vlaams-Brabant
- 12u00 - 13u00:** receptie

Namiddag

Doorlopend vanaf 13u00

- Wilde orchideeënwandeling op aangeduid circuit en met kaart in het prachtige Silsombos met onderweg landschapsposten
- Vrije fietstocht met knooppuntnetwerkaartje langs de natuurgebieden in de Groene Vallei.
- 14u00: start dezelfde fietstocht met begeleiding.

Bovenzaal bezoekerscentrum:

- Tentoonstelling skeletten en opgezette vogels
- Tentoonstelling Natuurpunt Oost-Brabant: Robuuste valleigebieden in Oost-Brabant
- Beeldreportage Groene Vallei

DE GROENE VALLEI

Maak tijdens het event een leuke foto van jezelf, zet hem direct op de facebookpagina 'Bezoekerscentrum brasserie Groene Vallei' of meld je met je foto bij de uitbaters van de brasserie. De foto met de meeste likes wint een etentje voor twee in onze brasserie! Om 18u00 wordt de winnaar bekend gemaakt!

Afspraak: zondag 3 juni 2018

Bezoekerscentrum Groene Vallei, Lelieboomgaardenstraat 60, Erps-Kwerps, Kortenberg

Opgelet! Kom zoveel mogelijk met de fiets! Er is geen parking aan het bezoekerscentrum! Parkeren met de auto op 10 min. wandelafstand: parking kerk Kwerps, parking sporthal Erps-Kwerps, parking voetbalterreinen Erps-Kwerps of parking kerk Nederokkerzeel. Vanaf parking sporthal Erps-Kwerps mogelijkheid om met de **paardentram** te pendelen! (€ 1 p.p.)

Deelnamekosten:

€ 2 p.p. of € 4 per gezin voor leden Natuurpunt
€ 5 p.p. of € 10 euro per gezin voor niet-leden

Wie tijdens het event lid wordt, krijgt het verschil terugbetaald!

Walk for Nature 2018

Wandelen en fietsen voor meer Biodiversiteit

DE GROENE VALLEI

GROEN HART

IN DRIEHOEK LEUVEN, BRUSSEL EN MECHELEN

Op zondag 3 juni is de Walk for Nature te gast in de Groene Vallei. Vanuit het Bezoekerscentrum Groene Vallei in Erps-Kwerps kan je op de Walk for Nature met heel je gezin en vrienden en kennissen genieten van een uniek gebied met nog ongerepte landschappen, moerassen, bossen en soortenrijke graslanden vol bloeiende orchideeën. Je kan kennismaken met het project Groene Vallei waar Natuurpunt samen met een reeks partners een robuust valleicomplex uitbouwt als open ruimte in de verstedelijkte omgeving van de zogenaamde Vlaamse Ruit.

In dit projectgebied van 1500 hectare zijn 516 hectare in beheer bij Natuurpunt. Het netwerk van door Natuurpunt beheerde natuureservaten omvat: Rotte Gaten in Kortenberg, Silsombos in Kortenberg en Kampenhout, Torfbroek, Hellebos-Steentjesbos-Rotbos en Weisseterbos in Kampenhout, Molenbeekvallei en Kastanjebos in Herent, Floordambos op de grens van Steenokkerzeel, Vilvoorde en Machelen. Elk op zich eldorado's van biodiversiteit met een grote uitstraling.

Je kan die dag ook kennismaken met een enthousiast team van vrijwilligers dat bezig is een versnipperd lappendeken van natuurgebiedjes aan elkaar te breien tot een samenhangend complex van robuuste en biodiverse natuur, verweven met een boeiend open landbouwlandschap. Een project gericht op samenwerking met de actoren. De Groene Vallei als een kwaliteitsmerk voor de streek.

Ewoud L'Amiral, de bezieler van het project Groene Vallei, licht het project toe.

Van versnipperde natuur naar een robuuste Groene Vallei

De Groene Vallei vormt een groene oase met nog ongerepte landschappen in het drukbevolkte gebied tussen Leuven, Brussel en Mechelen. Moerassen, bossen, graslanden, struwelen, wisselen af met landbouwlandschappen en weidse vergezichten. Water is de verbindende factor in de vallei: beken zoals de Weesbeek, Molenbeek en de Trawool lopen als een rode draad door de regio. De Weesbeek ontspringt in Erps-Kwerps, een deelgemeente van Kortenberg. Op diverse historische kaarten is duidelijk

te zien dat Erps-Kwerps zich ontwikkeld heeft in de vallei van de Weesbeek. Bij het buitenkomen van het Silsombos stroomt de Weesbeek onder de Stenen Goot (een aquaduct van de Molenbeek). Meer naar het noorden vloeit de Weesbeek samen met de Molenbeek. Er bestaat heel wat discussie over de naam van de beek na dit punt: in Boortmeerbeek wordt de beek Molenbeek genoemd, in andere gevallen spreekt men nog steeds van de Weesbeek. Kortom, valleien vormen hier de ruggengraat van het landschap. Het project Groene Vallei sluit dus naadloos aan bij de campagne 'Robuuste Valleisystemen: klimaatbuffers en dragers van biodiversiteit' van Natuurpunt Oost-Brabant, Regionale Vereniging Natuur en Landschap.

Een bezoekerscentrum als kloppend hart

De Groene Vallei heeft zich sinds 2014 met de steun van de provincie Vlaams-Brabant ontplooid op vlak van natuurontwikkeling, ontsluiting en beleving. Een bezoekerscentrum als hoofdpoot tot het gebied was de logische volgende stap. Partners uit verschillende sectoren stapten mee in het project omdat we hen lieten zien welke diensten de biodiversiteit levert aan de hele omgeving en haar bewoners. In Europa leveren beschermde gebieden voor 300 miljard euro per jaar aan ecosysteemdiensten. Dat komt overeen met 2 tot 3 procent van het Europese bruto binnenlands product. De lidstaten besteden per jaar slechts 6 miljard euro aan het behoud en herstel van natuur. De economische winst is dus groot! Een euro investeren in natuur levert een veelvoud aan economisch rendement. Natuur zit economisch herstel niet in de weg, maar blijkt juist een belangrijke drager voor economisch herstel.

Samenwerken aan een robuust open ruimtenetwerk met natuur en landbouw

Het is een uitdagend verhaal: 'biodiversiteit, streekidentiteit en beleving, landbouw en economische ontwikkeling' in één zin te gebruiken. Even uitdagend is het de beleidsmakers daarvan te overtuigen. Met ons project 'Groene Vallei' gaan we ervoor deze brug te blijven maken om tot een robuuste vallei te komen met een samenhangend netwerk van natuurgebieden afgewisseld met een aantrekkelijk open landbouwlandschap. Dat vele kansen biedt voor (natuur)beleving en ondersteuning van de streekidentiteit.

Weelde aan soorten orchideeën: bosorchis, moeraswespenorchis en bijenorchis. Foto's Ewoud L'Amiral

We zijn fier dat we in de Groene Vallei de keuze hebben gemaakt om samen te werken met verschillende partners. En fier dat we ook tegen de stroom durven ingaan wanneer we dat nodig achten. De voorbije periode hebben we al prachtige synergieën ontwikkeld en projecten in samenwerking gerealiseerd. De Groene Vallei kan, meer dan vandaag het geval is, verder uitgroeien tot een aantrekkelijke maar robuuste vallei en een herkenbaar gebied waarin verschillende functies elkaar versterken. Natuurontwikkeling, natuurinclusieve landbouw, gezonde waterhuishouding en klimaatbuffering, en vooral ook landschapsbeleving, recreatie en toerisme kunnen hier hand in hand gaan en zorgen voor een meerwaarde in de streek. We willen het gebied leefbaarder en zichtbaarder maken.

Een ambitieus project: stap voor stap in realisatie

Stel je onze ambitie voor: van het bezoekerscentrum in Erps-Kwerps langs het Silsombos naar het Torfbroek en het Hellebos in Kampenhout en verder naar het Floordambos (Steenokkerzeel...) te kunnen wandelen, of van het bezoekerscentrum via het Silsombos en de Molenbeekvallei naar het Kastanjebos in Herent. En dat doorheen een keten van natuurgebieden en een weids boerennatuurlandschap, getooid met verbluffend mooie landschapselementen, met weelderig door akkerkruiden begroeide bermen, houtkanten waarin je het gefluister kan horen van een das, en in de lucht de tierlantijnende leeuweriken en jagende

kiekendieven. En daarna in ons bezoekerscentrum nagenieten bij een bord vol lokale landbouwproducten, waarvan de producent tegelijk fier is een bijdrage te leveren aan deze biodiversiteit. Dit is maar te realiseren bij een verdere uitbouw van de natuurgebieden en het bewaren van het open landbouwgebied. Het is niet onze ambitie om door aankoop van landbouwgronden de biodiversiteit hersteld te zien in dat agrarische landschap. Wel hopen we om via sensibilisatie, overleg en samenwerking tot verandering in de agressieve landbouwmethodes te komen. Zo kan een landbouwer even trots zijn op een grauwe gors die dankzij zijn inspanningen op zijn veld broedt, als op zijn witloof.

Topnatuur in de Groene Vallei

Inmiddels is er 516 ha topnatuur in de Groene Vallei in beheer bij Natuurpunt. In 1977 werd de uitdaging aangegaan met de uitbouw van een eerste natuurreservaat in de regio: het Torfbroek. De erkenning van de eerste percelen gebeurde al in 1981. Zo werd het Torfbroek het eerste erkende natuurreservaat in Vlaanderen. De Groene Vallei heeft te maken met een historische versnippering van het gebied en het is werkelijk kwestie van het aan elkaar breien van een lappendeken om te komen tot meer robuuste natuur. Er is weinig speelruimte. Niet alleen weinig speelruimte, maar er zijn ook constante bedreigingen zoals een mogelijke verlenging van de landingsbaan van Brussels Airport die dan tot vlak tegen het Silsombos en het Torfbroek zou komen te liggen.

Topnatuur in het Torfbroek, Kampenhout. Foto Jan Wouters

Patrick Luyten, vrijwilligersteam Groene Vallei: *“Een enthousiast team van vrijwilligers is dag in dag uit in de weer bij de uitbouw van de Groene Vallei en het bezoekerscentrum. De Groene Vallei is intussen een kwaliteitsmerk voor natuur en natuurbeleving in de streek, met het*

bezoekerscentrum als knooppunt. Een succesverhaal dat we graag met jullie delen. Kom tijdens de Walk for Nature op zondag 3 juni met gans het gezin kennis maken met de Groene Vallei. Kom genieten van duizenden bloeiende orchissen en veel meer fraais als resultaat van veel inzet en goed beheer.”

Zowel Torfbroek als Silsombos zijn kwelgebieden. Typerend voor de Groene Vallei is het kalkrijk grondwater. Dankzij grote hoeveelheden kalkrijke kwel die er aan de oppervlakte komt, komen er zeer zeldzame moeras-, vijver- en graslandbiotopen voor. Het gebied vormt zo een belangrijk leefgebied voor wel 14 Europees beschermde soorten. Het Groot Veld dat Brussels Airport nu wil inpalmen is een infiltratiegebied van het Silsombos en het Torfbroek. Als die plannen doorgaan, zou dit een bedreiging betekenen voor de door Europa prioritair beschermde habitats en soorten aldaar. Enkele van die habitats zijn op Europese schaal uitzonderlijk, zoals de galigaanvegetaties en kalktufbronnen. Maar ook habitats zoals kranswiervegetaties, voedselarme verlandingsvegetaties en kalkmoerassen zijn essentieel. Door de eeuwen hebben deze grondwaterafhankelijke habitats zich hier ontwikkeld.

Het natuurlijke grondwatersysteem in de Groene Vallei is de laatste decennia fysisch sterk verstoord. Dit heeft geleid tot sterk gewijzigde grondwatertafels en meer bepaald tot verdroging. Deze verdroging, door aanleg en onderhoud van drainagestructuren, werkt remmend op de ontwikkeling en het herstel van natte biotopen zoals blauwgrasland en elzenbroekbos. Als de detailafwatering ter hoogte van de vermelde kwetsbare biotopen onvoldoende is, stagneert het regenwater en worden eventuele kwelstromen onderdrukt. Indien deze situatie lang aanhoudt, kan verzuring optreden. Voor bijvoorbeeld blauwgrasland is dat nefast. Om deze structurele problemen aan te pakken starten we volgend jaar met een ecohydrologische studie. Op basis van hierin vastgestelde knelpunten en potenties voor habitats (en de eraan gebonden soorten) gaan we een plan uitwerken voor de optimalisatie van de hydrologische huishouding.

De positieve – zelfs sensationele – resultaten van ons natuurbeheer blijven zich intussen opstapelen. In het Torfbroek blijven schraalland- en moerassoorten er nog steeds op vooruit gaan onder invloed van het gevoerde beheer. Speciaal te vermelden zijn parnassia en grote muggenorchis, waarvan de uitbreiding spectaculair genoemd mag worden. Ook werd voor het eerst in het gebied plat blaasjeskruid waargenomen, een vleesetende plant. De ontdekking werd gedaan op een paar locaties en meteen in behoorlijke aantallen. Deze kalkmoerassoort is dus wel al een tijdje in het gebied aanwezig, maar werd tot nog toe blijkbaar over het hoofd gezien.

In het Kastanjebos werd volop ingezet op het behoud en uitbreiding van de kamsalamander, die in het oostelijk deel van het reservaat voorkomt. En dit met de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant. Bestaande poelen werden geruimd en heraangelegd. Daarnaast kwamen er vijf bijkomende poelen waardoor een netwerk aan voortplantingslocaties aanwezig is.

Het zijn deze inspanningen en tal van andere die de puzzelstukken leggen op weg naar een robuuste vallei. Daarbuiten is er nog veel werk om de biodiversiteit solide en duurzaam te maken.

Project Groene Vallei als antwoord op de verstedelijkingsdruk

In 2018 zijn er opnieuw lokale en provinciale verkiezingen. Het is aan de beleidsmakers in de ruime regio van de Groene Vallei om biodiversiteit bovenaan op de agenda te zetten, als een kans! De Groene Vallei is het groene hart van een dichtbevolkt gebied met een sterk verspreide bebouwing. Verstedelijkingsprocessen hebben landbouw-, natuur- en bosgebieden sterk versnipperd. Daardoor is de open ruimte er erg gefragmenteerd en staat ze constant onder druk. Ze moet kost wat kost behouden blijven. Het project Groene Vallei vormt het groene tegengewicht voor de verdere verstedelijking en versnippering in deze driehoek. Het is een antwoord op de nog steeds oprukkende verkavelingen en aansnijdingen van de schaarse open ruimten. Het project wil met alle actoren verder samenwerken om te komen tot een samenhangend robuust open ruimtegebied met grootse natuurgebieden als klimaatbuffers en dragers van biodiversiteit, en daarnaast de landbouwgebieden.

**Dat alles willen we tonen op de
Walk for Nature 2018 van 3 juni!**

Afspraak: zondag 3 juni, Bezoekerscentrum Groene Vallei,
Lelieboomgaardenstraat 60 in Erps-Kwerps (Kortenbergh)

*Poel in het Kastanjebos, leefgebied voor de kamsalamander.
Foto Hugo Bollion*

